

Wdrożenie Programu przyczyni się do realizacji wymienionych niżej celów szczegółowych i operacyjnych Strategii rozwoju miasta.

Obszar „Praca i przedsiębiorczość”

Cele szczegółowe:

- Dynamiczny rozwój rynku pracy ukierunkowany na potrzeby regionalnej gospodarki
- Uczynienie z Piły najatrakcyjniejszego miejsca dla prowadzenia działalności gospodarczej – szczególnie w Północnej Wielkopolsce - poprzez wykorzystanie wszystkich instrumentów z zasobów będących w dyspozycji samorządu gminnego m.in. poprzez realizację programu wspierania przedsiębiorczości.

Cele operacyjne:

- (1.1) Utworzenie lokalnego partnerstwa na rzecz zatrudnienia na bazie istniejących inicjatyw
- (1.2) Stworzenie instytucjonalnego systemu wsparcia rozwoju przedsiębiorczości w Pile
- (1.3) Finansowe wsparcie lokalnych MSP
- (1.4) Stworzenie kompleksowego systemu informacji gospodarczej o Pile
- (1.5) Utworzenie w Pile parku naukowo-technologicznego.

Obszar „Przestrzeń”

Cele szczegółowe:

- Poprawa ładu przestrzennego miasta prowadząca do właściwego rozwoju wszystkich sfer funkcjonowania miasta Piły
- Poprawa stanu środowiska oraz świadomości mieszkańców dotyczącej ochrony walorów przyrodniczych miasta
- Poprawa stanu technicznego i optymalizacja dostępności do infrastruktury technicznej oraz poprawa systemu komunikacyjnego miasta.

Cele operacyjne:

- (2.1) Ukształtowanie centrum miasta o funkcjach regionalnych i ogólnomiejskich;
- (2.2) Posiadanie atrakcyjnych ofert terenów inwestycyjnych dla szeroko pojętej aktywności gospodarczej;
- (2.3) Posiadanie przygotowanych i uzbrojonych terenów dla budownictwa mieszkaniowego;
- (2.4) Stworzenie warunków przestrzennych dla ukształtowania na osiedlach ośrodków usługowych II poziomu;
- (2.5) Wzbogacenie i większa spójność systemu terenów rekreacyjnych i systemu ekologicznego miasta;
- (2.6) Usprawnienie i zaktualizowanie podstaw informacyjnych prowadzenia gospodarki przestrzennej w mieście;
- (2.7) Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej;
- (2.8) Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami i eliminacja z użycia materiałów niebezpiecznych;
- (2.9) Zapewnienie zgodnej z normami jakości powietrza i warunków akustycznych w mieście;
- (2.10) Optymalne zagospodarowanie terenu z punktu widzenia ochrony środowiska;
- (2.11) Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców i przedsiębiorców, stworzenie lobby ekologicznego;
- (2.12) Integracja działań związanych z obsługą inwestora, użytkownika oraz przedsiębiorcy na poziomie Urzędu Miasta;
- (2.13) Wspieranie prac remontowych (termomodernizacji) własnych zasobów komunalnych oraz pobudzenie właścicieli do prowadzenia remontów budynków zgodnie z polityką przestrzenną miasta;
- (2.14) Poprawa warunków mieszkaniowych ubogich i średniozamożnych gospodarstw domowych.

Obszar „Społeczność”

Cele szczegółowe:

- Poprawa dostępności do informacji o organizacjach pozarządowych działających na terenie miasta
- Zapewnienie mieszkańcom miasta najlepszych warunków do rozwoju poprzez doskonalenie gminnej bazy oświatowej
- Poprawa dostępności do usług związanych z pomocą społeczną
- Zapewnienie mieszkańcom miasta poczucia bezpieczeństwa
- Tworzenie warunków do rozwoju usług internetowych

Cele operacyjne:

- (3.1) Upowszechnienie bazy informacji o organizacjach pozarządowych oraz tworzenie warunków do rozwoju tych organizacji
- (3.2) Poprawa infrastruktury edukacyjnej w Pile
- (3.3) Poprawa dostępności i jakości usług środowiskowych i instytucjonalnych dla osób starszych, niepełnosprawnych i ich rodzin
- (3.4) Stworzenie lokalnego systemu pomocy społecznej dla osób i rodzin zagrożonych marginalizacją
- (3.5) Kontynuacja i rozwój programów związanych z poprawą bezpieczeństwa publicznego na terenie miasta współtworzonych przez Urząd Miasta, Komendę Powiatową Policji i Straż Miejską
- (3.6) Poprawa dostępności do Internetu na terenie miasta

Obszar „Turystyka, kultura i sport”

Cel szczegółowy:

- Uczynienie z Piły subregionalnego centrum turystycznego, kulturalnego i sportowego

Cele operacyjne:

- (4.1) Poprawa stanu i dostępności infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej
- (4.2) Kompleksowe zorganizowanie informacji turystycznej ponadgminnej oraz przygotowanie kompleksowego i różnorodnego produktu turystycznego Piły
- (4.3) Wsparcie inwestycyjne rozwoju infrastruktury sportowej
- (4.4) Poprawa stanu i dostępności infrastruktury kulturalnej
- (4.5) Upowszechnienie wiedzy o mieście i jego historii.

2.6 STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA PIŁY

Uwarunkowania rozwoju przestrzennego miasta, wynikające z oceny zasobów przyrodniczych i ich ochrony, stanowią element stały przy wyborze kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta, natomiast zmiana uwarunkowań rozwojowych poprzez udostępnienie terenów wojskowych, które funkcjonowały w strukturze przestrzennej, jako tereny zamknięte, zmienia tę strukturę w układzie gniazdowym w powiązaniu ze zmodyfikowanym układem komunikacyjnym miasta. Stan wyjściowy dla ustalenia kierunków zagospodarowania stanowi ocena zmian w zagospodarowaniu przestrzennym w latach 1995 – 2004.

Uchwały dotyczące studium:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Piły – uchwała Nr XXV/231/96 Rady Miejskiej w Pile z dnia 23 kwietnia 1996 roku
- Ocena aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Piły – uchwała Nr XIX/232/04 Rady Miasta Piły z dnia 30 marca 2004r.
- Zmiana studium - uchwała Nr XLIV/546/06 Rady Miasta Piły z dnia 24 stycznia 2006r.

w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Piły.

W zakresie treści uwarunkowań studium jest dokumentem o charakterze informacyjnym, w zakresie kierunków zagospodarowania ma charakter polityczny i jest aktem kierownictwa wewnętrznego, natomiast nie jest przepisem gminnym i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji administracyjnych. Przepisami gminnymi o charakterze prawa lokalnego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Zmiana uwarunkowań spowodowała potrzebę zmiany określonych w studium kierunków rozwoju przestrzennego wynikających przede wszystkim z:

- likwidacji garnizonu wojskowego,
- likwidacji lotniska wojskowego,
- ustalonego przebiegu drogi ekspresowej S-11.

Zmiana obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dotyczyła:

- 1) ponadlokalnych celów publicznych, obejmujących:
 - a) przebieg drogi ekspresowej S-11 oraz wynikających z tego przebiegu zmian w powiązaniach regionalnych i lokalnych,
 - b) teren byłego lotniska wojskowego, jako potencjalny teren lotniska cywilnego, w związku z zapisami strategii rozwoju województwa wielkopolskiego oraz wnioskami Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w sprawie zachowania charakteru lotniczego istniejącego terenu lotniska,
- 2) struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta, obejmującej:
 - a) przeznaczenia terenów powojсковych na cele miastotwórcze, w szczególności usługowe, służące aktywizacji gospodarczej miasta,
 - b) zmiany w modelu komunikacyjnym miasta, w powiązaniu z układem dróg ponadlokalnych,
 - c) rozmieszczenie mieszkalnictwa, wynikające z przekształceń terenów powojсковych oraz ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Podaż znacznych terenów powojсковych ma istotny wpływ na zmianę struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta. W wyniku zmiany przebiegu drogi ekspresowej S-11 wystąpiła również potrzeba modyfikacji modelu komunikacyjnego miasta.

2.7 MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Dla obszaru miasta prowadzone są w sposób ciągły prace planistyczne oraz analizy i studia umożliwiające prowadzenie polityki przestrzennej poprzez wieloletni program opracowań planistycznych dla miasta Piły, zgodny z ustaleniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Piły.

Kierunki i sposób zagospodarowania wskazanych w niniejszym programie obszarów problemowych określają zapisy studium uwarunkowań oraz obowiązujących w ich granicach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wszystkie projekty ujęte w programie rewitalizacji są spójne z zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których na etapie sporządzania i konsultacji społecznych opracowano prognozy oddziaływania na środowisko.

Poniżej wymieniono uchwały dot. miejscowych planów zagospodarowania na obszarach problemowych ujętych w programie rewitalizacji, z informacją na temat opracowania prognozy oddziaływania na środowisko:

- Uchwała Nr XVI/144/99 Rady Miasta Piły z dnia 28 września 1999 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów wyłączonych z zabudowy (Dz.Urz.Woj.Wlkp. Nr 91 poz. 1646 z dn.13.12.1999 r.)

Prognoza skutków wpływu ustaleń zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze – Obszary wyłączone z zabudowy; Piła, grudzień 1997 roku.

- Uchwała Nr XLII/403/01 Rady Miasta Piły z dnia 28 sierpnia 2001 roku w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Piła - rejon ulic: Powstańców Wlkp.- Kossaka-Głuchowska (Dz.Urz.Woj.Wlkp. Nr 119 poz.2292 z dn. 28.09.2001 r.)

Prognoza skutków zmiany planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze, Piła rejon ulic Powstańców Wlkp. Kossaka i Głuchowskiej; Piła, styczeń 2001 roku.

- Uchwała Nr XXIV/283/04 Rady Miasta Piły z dnia 31 sierpnia 2004 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Piły w rejonie al. Powstańców Wlkp. oraz ulic: Kossaka i Głuchowskiej (Dz.Urz. Woj. Wlkp. Nr 150 poz. 3134 z dn. 21.10.2004 r.)

Prognoza oddziaływania na środowisko. Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie al. Powstańców Wielkopolskich oraz ulic: Kossaka i Głuchowskiej; Piła, maj 2004 roku.

- Uchwała Nr XXVI/308/04 z dnia 26 października 2004 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu ulic: Kusocińskiego – Podchorążych (Dz.Urz. Woj. Wlkp. Nr 168 poz. 3623 z dn.6.12.2004 r.)

Prognoza oddziaływania na środowisko. Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic: Kusocińskiego –Podchorążych;Piła, marzec 2003 roku.

- Uchwała Nr XLVIII/577/06 Rady Miasta Piły z dnia 25 kwietnia 2006 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Piły w rejonie ulic: Podchorążych – Bydgoskiej (Dz.Urz. Woj. Wlkp. Nr 95 poz. 2339 z dn.16.06.2006r.)

Prognoza oddziaływania ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic: Podchorążych – Bydgoskiej; Piła, maj 2005 roku.

- Uchwała Nr LII/629/06 Rady Miasta Piły z dnia 26 września 2006 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Piły w rejonie al. Wojska Polskiego, ul. Lotniczej i ul. Chopina (Dz.Urz. Woj. Wlkp. Nr 6 poz. 118 z dn. 18.01.2007r.)

Prognoza oddziaływania ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze (Piła - rejon al. Wojska Polskiego, ul. Lotniczej i ul. Chopina); Piła, styczeń 2006 roku

- Uchwała Nr LIII/644/06 Rady Miasta Piły z dnia 24 października 2006 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Piły - Bydgoskie Przedmieście (Dz.Urz. Woj. Wlkp. Nr 192 poz. 4503 z dn. 11.12.2006 r.)

Prognoza oddziaływania ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze (Piła – rejon Bydgoskie Przedmieście; Piła, czerwiec 2006 roku.

- Uchwała Nr XXIII/252/08 Rady Miasta Piły z dnia 27 maja 2008 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Piły w rejonie ulicy Lutyckiej (Podlasie - Lisikierz), (Dz.Urz. Woj. Wlkp. Nr 118 poz. 2159 z dn.24.07.2008 r.)

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Piły w rejonie ul. Lutyckiej (Podlasie – Lisikierz). Piła, październik 2007 roku.

- Uchwała Nr XXI/231/08 Rady Miasta Piły z dnia 25 marca 2008 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Piły w rejonie ul. Śniadeckich i al. Powstańców Wlkp.

Sporządzony został projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Piły w rejonie ul. Śniadeckich i al. Powstańców Wlkp.; prognoza oddziaływania na środowisk w trakcie opracowania .

- Uchwała Nr XXVI/310/08 Rady Miasta Piły z dnia 30 września 2008 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Piły – Bydgoskie Przedmieście (obszar wielkopowierzchniowych obiektów handlowych – UC).

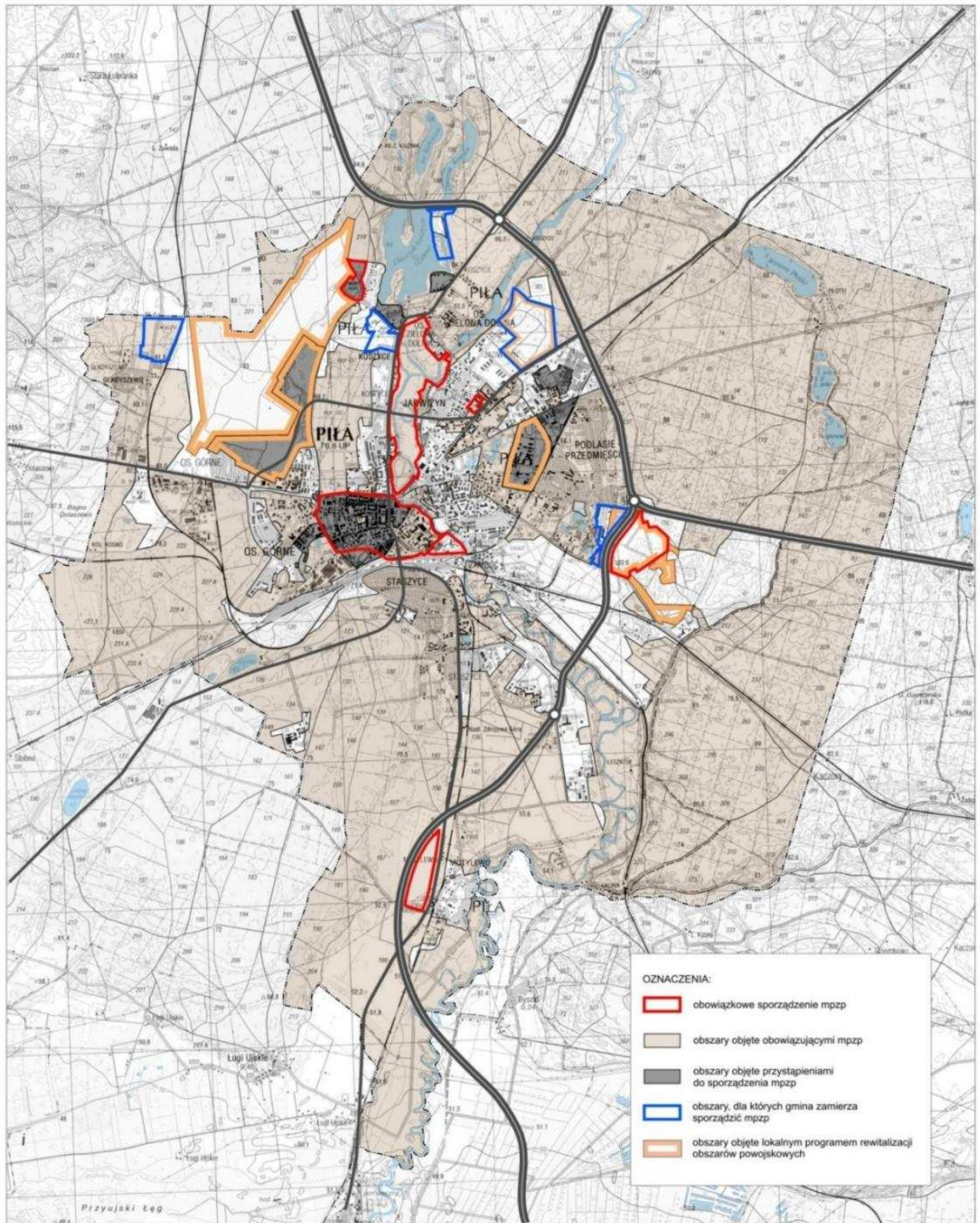
Sporządzony został projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Piły – Bydgoskie Przedmieście; opracowano prognozę oddziaływania na środowisko; dokument projektu planu w trybie uzgodnień .

2.8 TERENY NIEZABUDOWANE

Tereny niezabudowane obejmujące:

- poligon, położony przy ul. Bydgoskiej i drodze krajowej S-10,
- strzelnica, położona w obszarze leśnym przy drodze krajowej S-10.

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

3 ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI OBSZARÓW POWOJSKOWYCH NA TERENIE MIASTA PIŁY

Likwidacja i wyprowadzenie jednostek wojskowych z Piły spowodowały powstanie w granicach miasta problemowych obszarów powojskowych o powierzchni ponad 650 ha, nie spełniających podstawowych funkcji społeczno – gospodarczych, nie funkcjonujących w strukturze przestrzennej miasta. Sytuacja ta wymusiła konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych, którym pierwszym i podstawowym etapem było uporządkowanie sytuacji prawnej i własnościowej obszarów powojskowych. W kolejnych etapach pomioty gospodarujące na mieniu powojskowym podjęły realizację konkretnych projektów rewitalizacyjnych.

Program rewitalizacji opracowano z uwagi na potrzebę kompleksowego podejścia do zagadnień rewitalizacyjnych, rzeczywistej rewitalizacji i odnowy wyodrębnionych obszarów problemowych. Program porządkuje i ujmuje w wieloletnim okresie programowania inicjatywy rewitalizacji obszarów powojskowych.

Generalny celem opracowania programu rewitalizacji było **stworzenie warunków do wzrostu konkurencyjności miasta Piły poprzez wskazanie działań i środków pozwalających na poprawę jakości zagospodarowania obszarów powojskowych i zaktywizowanie społeczno-gospodarcze zagrożonych marginalizacją terenów.**

Cele operacyjne :

- uporządkowanie obszarów rewitalizowanych poprzez odpowiednie ich zagospodarowanie i zabudowywanie w harmonii z otoczeniem na cele usługowe, edukacyjne, społeczne, turystyczne, rekreacyjne, gospodarcze i kulturalne, gwarantujące tworzenie stałych miejsc pracy,
- nadanie nowych funkcji i zagospodarowanie opustoszałej kubatury obiektów powojskowych,
- zapewnienie infrastruktury komunalnej, w szczególności w zakresie ochrony środowiska naturalnego oraz infrastruktury drogowej,
- poprawa warunków mieszkaniowych poprzez rozwój budownictwa mieszkaniowego na rewitalizowanych obszarach,
- poprawa jakości życia lokalnej społeczności,
- zwiększenie bezpieczeństwa publicznego.

Cele określone dla obszarów wsparcia odpowiadają problemom zidentyfikowanym na etapie rzetelnej i pogłębionej diagnozy stanu wyjściowego.

Obszary powojskowe wskazane w *Lokalnym* programie rewitalizacji oznaczają zdegradowane, nieużytkowane tereny, pierwotnie przeznaczone na cele wojskowe i stacjonowania sił zbrojnych, na których działalność wojskowa została zakończona.

Przez pojęcie rewitalizacji rozumie się proces przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych, mający na celu wyprowadzenie terenu ze stanu kryzysowego i prowadzący do rozwoju, w tym do poprawy jakości życia lokalnej wspólnoty. W jego skład wchodzi działania: społeczne, kulturalne i gospodarcze aktywizujące lokalną społeczność oraz infrastrukturalne i przestrzenne, takie jak rewaloryzacja, modernizacja, renowacja, konserwacja, adaptacja.⁶ Gmina Piła pełni w podwójną rolę, jako podmiotu prowadzącego działania rewitalizacyjne na obszarach powojskowych oraz rolę koordynatora w zakresie działań rewitalizacyjnych.

⁶ Znaczenie stosowanych w niniejszym programie pojęć: rewaloryzacja, modernizacja, renowacja, konserwacja, adaptacja jest tożsame z przyjętymi w są tożsame z przyjętymi w projekcie *Wytucznych w zakresie zasad opracowania i oceny Zintegrowanych Planów Rozwoju Obszarów Miejskich w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.*

3.1 UZASADNIENIE PODJĘCIA REWITALIZACJI

Powojenna historia miasta Piły w sposób nierozzerwalny łączy się z wojskiem, które stacjonowało na obszarach miasta od 1944 roku, kiedy to powołano do życia 2 Dywizję Lotnictwa Myśliwsko-Bombowego, wykorzystującą lotnisko wojskowe, zbudowane przez Niemców w 1913 roku. Rozkazem Ministra Obrony Narodowej nr 0162/org z dnia 14.09.1948 roku została powołana Oficerska Szkoła Samochodowa z siedzibą w Pile. Historia Oficerskiej Szkoły Samochodowej, wyniesionej w 1967 roku do godności wyższej uczelni zawodowej o nazwie Wyższa Oficerska Szkoła Samochodowa, a następnie zdegradowanej ponownie do statusu ośrodka szkolenia w 1990 r. i ostatecznie rozwiązanej w 1992 roku, jest przedmiotem monografii⁷, wydanej w 1996 roku przez Centrum Szkolenia Czołgowo-Samochodowego, które miało zastąpić ogromną lukę po Wyższej Oficerskiej Szkole Samochodowej.

Cały okres powojennej historii miasta wiąże się z miastotwórczym oddziaływaniem wojsk lotniczych i lądowych, poczynając od znaczącego udziału wojskowych sił i środków w odbudowie miasta ze zniszczeń wojennych i oczyszczania z niewypałów i niewybuchów, pozostałych po ciężkich walkach toczonych w Pile w lutym 1945 roku⁸, poprzez odbudowę miasta w latach 1950 – 1960, aktywne uczestnictwo jego rozbudowie w latach 1960 – 1980 i tworzeniu podwalin II Rzeczypospolitej.

Spółeczny charakter jednostek wojskowych stacjonujących w Pile, wyrażał się między innymi takimi działaniami, jak:

- udział żołnierzy i sprzętu wojskowego w pracach remontowych i budowlanych (budowa, a następnie modernizacja stadionu sportowego przy ul. Bydgoskiej, budowa miejskiej magistrali wodnej, przystanków autobusowych, placów zabaw dla dzieci, odbudowa stadionu przy ul. Mickiewicza, budowa krytej pływalni „Wodnik”, zagospodarowywanie terenów wypoczynkowych nad Gwdą i stancy wodnej w Kalinie, budowa ronda i arterii komunikacyjnych),
- udział żołnierzy i sprzętu w pracach remontowo modernizacyjnych obiektów miejskich po uzyskaniu przez Piłę statusu miasta wojewódzkiego (prace przy rozbiórce starych budynków przy al. Piastów, przy ulicach 14 Lutego i Drygasa, pomoc przy budowie podziemnej linii elektrycznej przy al. Powstańców Wielkopolskich, a także kolektora przy Placu Zwycięstwa),
- współdziałanie z władzami oświatowymi w zakresie kontaktów wojska z młodzieżą szkolną Piły i regionu nadnoteckiego (pomoc szkołom w zakresie tworzenia nowoczesnych specjalistycznych pracowni i doskonalenia nauczycieli przysposobienia obronnego, prowadzenie zajęć instruktorsko-metodycznych, przekazanie pilskim szkołom dużej liczby różnorodnych pomocy dydaktycznych, udział kadry i żołnierzy w lekcjach wychowania obywatelskiego i historii, organizacja wspólnie ze szkołami zawodów sportowych o charakterze obronnym),
- udział żołnierzy zawodowych w różnych okresach we władzach samorządowych (w składzie Rady Miejskiej, w Wojewódzkiej Radzie Narodowej, w Sejmiku i w Sejmie),
- pomoc wojska w utrzymaniu bezpieczeństwa i w sytuacjach kryzysowych („zima stulecia” 1978/79, pomoc w gaszeniu płonącej Puszczy Nadnoteckiej, działalność żandarmerii wojskowej),
- ufundowanie przez żołnierzy kilkudziesięciu książeczek mieszkaniowych dla wychowanków Państwowych Domów Dziecka,
- aktywny udział kadry i żołnierzy w akcjach honorowego krwiodawstwa,
- aktywny udział kadry w Sądzie Rodzinnym i Opiekuńczym, komitetach i radach rodziców w szkołach wszystkich typów, komitetach Samorządu Mieszkańców, Towarzystwie Miłośników Piły, Ligi Obrony Kraju, Naczelnej Organizacji Technicznej, Stowarzyszeniu Inżynierów i Techników Mechaników Polskich,

⁷ Z. Popławski, Wojskowe zawodowe szkolnictwo samochodowe i czołgowo-samochodowe 1919 – 1996. Zarys dziejów, Wyd. CSCS, Piła 1996, s. 101.

⁸ Z. Popławski, Samochodówka w życiu miasta i regionu, Tygodnik Nowy nr 37 (450), 1998 r. s. 17.

- praca żołnierzy zawodowych w służbie zdrowia i oświacie,
- rozwój kulturalny i sportowy Piły poprzez amatorską twórczość wojskowych zespołów artystycznych i sportowych (teatr poezji „Krag”, kabaret „Sprężyna”, chór „Akord”, Orkiestra Wojskowa, klub sportowy WKS „Sokół”).

Przytoczone wyżej wybrane przykłady, wskazują na oczywisty wkład wojska w rozwój Piły i całej Ziemi Nadnoteckiej.

Likwidacja jednostek wojskowych garnizonu Piła, przeprowadzona w latach 1998 – 2002 (zestawienie poniżej) w ramach restrukturyzacji i modernizacji Sił Zbrojnych RP, spowodowała degradację historyczną, gospodarczą, społeczną i inwestycyjną miasta, wygenerowała gwałtowny wzrost bezrobocia w związku z utratą pracy przez kilkuset żołnierzy zawodowych i pracowników cywilnych wojska, a także pracowników zwalnianych z firm, których działalność gospodarcza ukierunkowana była na dostarczanie towarów i świadczenie różnorodnych usług dla wojska.

Jednostki wojskowe Garnizonu Piła w latach 1944 – 2002

L.p.	Nazwa jednostki wojskowej	Rok	
		powstania	rozwiązania
1	Oficerska Szkoła Samochodowa	1948	1967
2	Wyższa Oficerska Szkoła Samochodowa	1967	1990
3	Centrum Szkolenia Służby Czołgowo-Samochodowej	1990	1994
4	Centrum Szkolenia Czołgowo-Samochodowego	1994	2002
5	2 Dywizja Lotnictwa Myśliwsko-Bombowego	1944	1998
6	6 Pułk Lotnictwa Myśliwsko-Bombowego	1952	1998
7	31 Pułk Inżynieryjno-Budowlany (od 1991 r. WZRB)	1959	1998
8	87 Batalion Łączności	1969	1999
9	48 Polowe Warsztaty Lotnicze	1952	1999
10	Wojewódzki Sztab Wojskowy	1975	1999
11	2 Ośrodek Dowodzenia Lotnictwa	1978	2001
12	Orkiestra Wojskowa	1975	2001

Z uwagi na brak danych, dotyczących skutków likwidacji jednostek wojskowych w odniesieniu do zwolnionych do rezerwy żołnierzy zawodowych, w niniejszym rozdziale ograniczono się wyłącznie do wyspecyfikowania zwolnionych pracowników cywilnych wojska. Informacje o bezrobociu Powiatowego Urzędu Pracy w Pile⁹, zawarte w podsumowaniu lat 1998 – 2002, wskazują, że w latach 1998 – 2002 zwolnienia pracowników z powodu likwidacji jednostek wojskowych, stacjonujących na terenie Piły zgłosiło 13 jednostek i instytucji wojskowych na ogólną liczbę 589 osób, z tego:

Rok 1998:

- Wojskowy Zakład Remontowo-Budowlany w Pile - 80 osób
 - Jednostka Wojskowa 1316 - 135 osób
 - Jednostka Wojskowa 4595 - 6 osób
- RAZEM 221 osób

Rok 1999:

- Wojewódzki Sztab Wojskowy w Pile - 2 osoby
 - Wojskowa Administracja Mieszkaniowa Oddział Piła - 13 osób
- RAZEM 15 osób

Rok 2001:

- Jednostka Wojskowa 1133 w Pile - 90 osób
- Rejonowy Zakład Usługowy Służby Mundurowej przy CSCS - 16 osób
- Jednostka Wojskowa 2915 w Dolaszewie - 13 osób

⁹ www.pup.pila.pl

• <u>Jednostka Wojskowa 2667 w Pile</u>	- 3 osoby
RAZEM	122 osoby

Rok 2002:

• Centrum Szkolenia Czołgowo – Samochodowego w Pile	- 212 osób
• Kasyno Wojskowe w Pile	- 13 osób
• Wojskowa Agencja Mieszkaniowa – Zespół Administratorów Nieruchomości w Pile	- 5 osób
• <u>Placówka Żandarmerii Wojskowej Piła</u>	- 1 osoba
RAZEM	231 osób

Skutki społeczne likwidacji jednostek wojskowych dotknęły w większym lub mniejszym stopniu znacznej części populacji Piły. Utrata pracy, frustracja, poczucie zagrożenia, w związku z trudnymi problemami związanymi z przystosowywaniem się żołnierzy zawodowych do funkcjonowania na trudnym rynku pracy, pomimo często wysokich kwalifikacji zawodowych, przyczyniły się w istotny sposób do wyraźnego wzrostu liczby zarejestrowanych bezrobotnych od chwili rozwiązania pierwszych jednostek wojskowych w 1998 roku, aż do rozformowania w 2002 r. Centrum Szkolenia Czołgowo-Samochodowego.

Wyprowadzenie jednostek wojskowych z Piły ma jednak konsekwencje daleko głębsze, aniżeli tylko wzrost bezrobocia. Konsekwencje te dotyczą całej sfery lokalnej gospodarki, finansów i budżetu miasta. Szacuje się, że do roku 1998, kiedy jeszcze stacjonował w Pile 6 Pułk Lotnictwa Myśliwsko-Bombowego, tylko z lotniska utrzymywało się około 10 tysięcy mieszkańców Piły, czyli jedna siódma wszystkich obywateli miasta¹⁰. Wojsko płaciło za wyżywienie, wodę, prąd i inne media, płaciło podatek za 500 ha terenu, a rodziny żołnierzy zawodowych zaopatrywały się w sieci sklepów, korzystały z usług miejscowej oświaty i instytucji kulturalnych.

Piła po likwidacji lotniska wojskowego, do której sama w pewnym stopniu się przyczyniła¹¹, znacząco ograniczyła perspektywy odbudowania awansu społeczno-ekonomicznego, utraconego w wyniku likwidacji województwa pilskiego. Zapis o zachowaniu „funkcji lotniskowej” obiektu, wymusza podjęcie stosownych działań w tym kierunku, stwarzając szansę na wykorzystanie terenów lotniska w przyszłości jako portu lotniczego lub na uruchomienie działalności gospodarczej, na przykład w obszarze diagnostyki i remontu sprzętu lotniczego z samolotami.

Do rewitalizacji wskazano niżej wymienione obszary problemowe.

- Lotnisko
- Rejon lotniska
- Rejon ulic: Podchorążych – Bydgoskiej
- Poligon – rejon ulic: Bydgoskiej – Wawelskiej
- Rejon ulic: Śniadeckich – al. Powstańców Wlkp.
- Rejon ul. Kossaka i al. Powstańców Wlkp.
- Rejon węzła Piła – Podlasie

¹⁰ Apolinary Wojtyś, Piła mądrzejsza po szkodzie, Polska Zbrojna Nr 14 (273), kwiecień 2002.

¹¹ Op. Cit.

3.2 ANALIZA SWOT DLA OBSZARÓW POWOJSKOWYCH

MOCNE STRONY

- Istniejąca infrastruktura na lotnisku i w jego otoczeniu oraz w rejonie ulic Podchorążych – Bydgoskiej.
- Duże kompleksy terenów umożliwiające lokowanie znaczących dla miasta inwestycji.
- Możliwość zachowania i kontynuacji części funkcji obszarów powojskowych : funkcja lotniskowa, usługi turystyki, sportu i rekreacji.
- Zrealizowany fragment obwodnicy śródmiejskiej.
- Umieszczenie części terenów poza centrum miasta sprzyjające ich wielokierunkowemu zagospodarowaniu.
- Możliwość stosunkowo łatwej adaptacji i przystosowania obiektów powojskowych do pełnienia nowych funkcji.
- Różnorodność obszarów umożliwiająca tworzenie szerokiego wachlarza przeznaczeń.
- Plany miejscowe.

SŁABE STRONY

- Brak infrastruktury w rejonie ul. Śniadeckich, ulic Bydgoskiej – Wawelskiej oraz w części rejonu lotniska.
- Słabe skomunikowanie obszarów powojskowych.
- Brak planów zagospodarowania przestrzennego, w części brak map zasadniczych.
- Część terenów ze względu na istniejącą konfigurację, tereny leśne i zadrzewione jest nieprzydatna pod zabudowę.

SZANSE

- Możliwość uzyskania dofinansowania projektów rewitalizacji środkami zewnętrznymi, w tym z UE.
- Wzrost konkurencyjności miasta.
- Otworzenie się nowych terenów pod inwestycje – rozwój gospodarczy miasta.
- Duże zainteresowanie inwestorów obszarami powojskowymi.
- Lokowanie nowych inwestycji w mieście.
- Powstanie nowych miejsc pracy – poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy.
- Rozwój szkolnictwa wyższego.
- Budowa terminalu lotniczego – rozwój komunikacji powietrznej.
- Poprawa spójności struktury przestrzennej, społecznej i ekonomicznej miasta.
- Poprawa warunków zamieszkania – rozgęszczenie mieszkań, wzrost samodzielności zamieszkania i mobilności ludności.
- Możliwość wzrostu demograficznego miasta.
- Wzrost dochodów podatkowych gminy z tytułu gospodarczego zagospodarowania terenów powojskowych.

ZAGROŻENIA

- Wycofanie się inwestorów z planowanych inwestycji.
- Zmiana zasad współfinansowania inwestycji środkami zewnętrznymi, w tym unijnymi.
- Degradacja terenów i obiektów nie zagospodarowanych.
- Opóźnienia w realizacji gminnych inwestycji infrastrukturalnych.
- Pojawienie się „czarnych dziur” na terenach powojskowych w skutek ich nie zagospodarowania.
- Wystąpienie bariery kapitałowej w procesach inwestycyjnych.

3.3 OKRES REALIZACJI PROGRAMU

Zakres czasowy programu zawiera się w latach 2004-2015, z podziałem na podokresy 2004-2006, 2007-2013, 2014-2015 wynikające z okresów programowania w Unii Europejskiej i mieści się w horyzoncie czasowym Strategii rozwoju miasta Piły na lata 2005 – 2015. Przewidywane działania przedstawione są ze wskazaniem projektodawcy, wysokości nakładów finansowych potrzebnych na ich realizację oraz źródeł finansowania.

W opisie projektów oraz tabelach ich finansowania wskazano lata realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Większość z nich realizowana jest lub będzie w obecnym okresie budżetowym UE tj. latach 2007 – 2013, niemniej kilka z nich jest kontynuacją działań podejmowanych w poprzednich latach, a kilka kończonych będzie po 2013 roku. W programie ujęto wydatki już poniesione na realizację projektów oraz planowane do poniesienia. Zakończenie w 2015 roku rzeczowej realizacji projektów przewidywanych do współfinansowania środkami europejskimi umożliwi formalnie potencjalnym beneficjentom środków unijnych uzyskanie planowanego współfinansowania.

Podjęcie działań rewitalizacyjnych w mieście Piła wynika z rzeczywistych potrzeb lokalnej społeczności oraz z potrzeb podmiotów działających na obszarach powojkowych. Potrzeba jest w tym przypadku największą motywacją działań. Zgodnie ze strategicznymi dokumentami rozwojowymi dla miasta planowanie ma charakter wieloletni, a obowiązujące przepisy prawa zapewniają ciągłość podejmowanych zobowiązań w zakresie inwestycji wieloletnich, dlatego też okres realizacji Programu nie zawiera się w okresach kadencyjnych Rady Miasta Piły. Bez względu na osobowy skład Rady Miasta oczywistym jest, że kontynuacja działań rewitalizacyjnych jest istotnym warunkiem zrównoważonego rozwoju miasta. Potwierdza to doświadczenie nabyte przy realizacji programu rewitalizacji w latach 2004 – 2008.

3.4 WYBÓR I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

W pierwotnej wersji *Lokalnego programu rewitalizacji obszarów powojkowych na terenie miasta Piły*, przyjętej do realizacji w 2004 roku, obszary do rewitalizacji wyznaczono kierując się kryteriami przyjętymi w Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego. Wskazano wówczas 5 obszarów charakteryzujących się brakiem zagospodarowania i zamieszkania, w znacznym stopniu zdewastowanych, z dużą liczbą niszczących obiektów pokoszarowych:

- Lotnisko
- Rejon lotniska
- Rejon ulic: Podchorążych – Bydgoskiej
- Poligon – rejon ulic: Bydgoskiej – Wawelskiej
- Rejon ulic: Śniadeckich – al. Powstańców Wlkp.

Aktualizując program rewitalizacji odniesiono się do oceny poprawności i zasadności wyboru obszarów rewitalizacji. Potwierdziła ona słuszność poprzednich decyzji. Ostatnie 5 lat wzmocniło atuty rozwojowe ww. obszarów, które oprócz odniesionych korzyści w zakresie poprawy jakości przestrzeni i środowiska w wyniku prowadzonych działań rewitalizacyjnych zaczęły pełnić zupełnie nowe funkcje społeczno-gospodarcze. Kontynuacja prowadzonych działań w zakresie rewitalizacji pozwoli w pełni wykorzystać potencjał rozwojowy tych obszarów.

Powtórna, pogłębiona analiza terenów powojkowych na terenie miasta Piły skłoniła zespół zadaniowy zajmujący się aktualizacją programu do wyznaczenia kolejnych dwóch obszarów.

- Rejon ul. Kossaka i al. Powstańców Wlkp.
- Rejon węzła Piła – Podlasie

Pierwszy z nich jest w trakcie przekształceń przestrzennych i funkcjonalnych podjętych przez podmioty działające na obszarze. Drugi będzie przekształcany i zagospodarowywany na nowe funkcje.

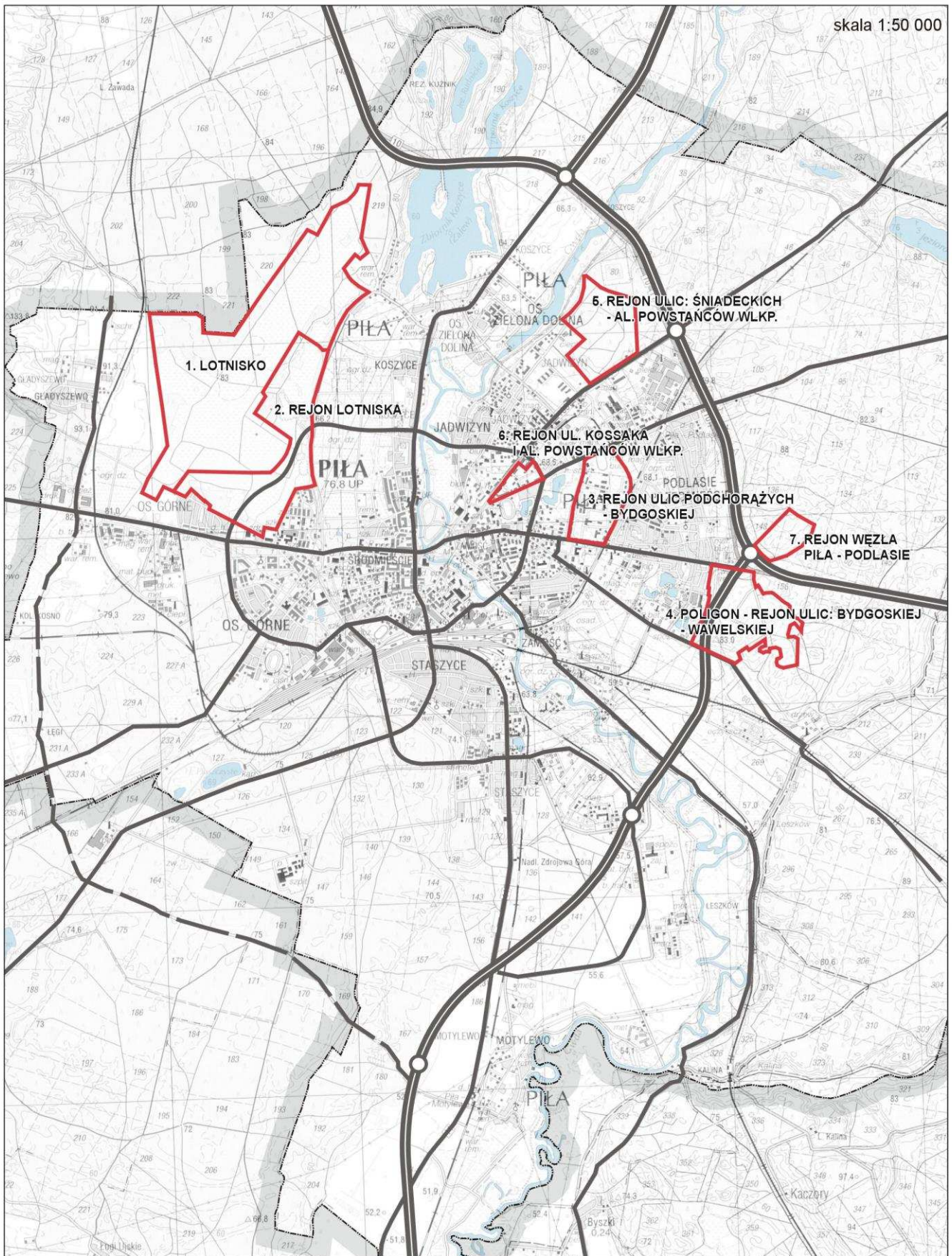
W efekcie zaktualizowany program rewitalizacji obejmuje 7 obszarów powojсковych, o łącznej powierzchni 630,99 ha, na których występują sytuacje kryzysowe.

- Lotnisko
- Rejon lotniska
- Rejon ulic: Podchorążych – Bydgoskiej
- Poligon – rejon ulic: Bydgoskiej – Wawelskiej
- Rejon ulic: Śniadeckich – al. Powstańców Włkp.
- Rejon ul. Kossaka i al. Powstańców Włkp.
- Rejon węzła Piła – Podlasie

Wybór ww. obszarów jest zgodny z projektem Wytycznych w zakresie zasad opracowania i oceny Zintegrowanych Planów Rozwoju Obszarów Miejskich w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013. Specyfika ww. terenów i zlokalizowanych na nich obiektów wymaga jak najszybszego ich zagospodarowania do celów cywilnych, co się wiąże często ze zmianą dotychczasowych funkcji (oprócz lotniska) i w efekcie przywróceniem walorów użytkowych obszarów.

PROJEKT

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI OBSZARÓW POWOJSKOWYCH NA TERENIE MIASTA PIŁY - OBSZARY OBJĘTE REWITALIZACJĄ

3.4.1. LOTNISKO

Położenie terenu

Obszar położony w zachodniej części miasta, na terenie byłego lotniska wojskowego, ograniczony od południa al. Wojska Polskiego, od północy ścianą lasu, od wschodu : w części ul. Fryderyka Chopina, w części granicą przystąpienia do opracowania planu zagospodarowania przestrzennego pod nazwą „rejon lotniska”. W nieznacznym stopniu wykorzystywany przez Aeroklub Ziemi Pilskiej.

Kryteria wyboru obszaru

Obszar byłego lotniska wojskowego. Teren opuszczony, niszczący, poza strukturą funkcjonalną miasta. Zgodnie z planami obronnymi kraju do zachowania funkcja lotniskowa. Pilna potrzeba zagospodarowania obiektów powojskowych na lotnisku, w celu zapobieżenia ich degradacji.

Powierzchnia terenu – ok. 322 ha.

Stan władania:

Skarb Państwa – Agencja Mienia Wojskowego.

Stan infrastruktury technicznej

Obszar wyposażony w sieci związane z funkcjonowaniem lotniska. Infrastruktura techniczna w pełnym zakresie istnieje w ul. Lotniczej i al. Wojska Polskiego.

Wymagania dotyczące przestrzeni publicznej

Celem publicznym jest budowa i utrzymanie obiektów części lotniska oraz urządzeń służących do kierowania, kontroli, nadzoru i zabezpieczenia ruchu lotniczego, w tym rejonu podejść do lądowania.

Podstawowe wymagania dotyczące przeznaczenia terenu

W rozwiązaniach planistycznych zakłada się zachowanie lotniczego charakteru istniejącego kompleksu lotniczego. Rada Miasta Piły w 2006 roku wyraziła poparcie dla uruchomienia portu lotniczego w Pile, jako istotnego czynnika rozwoju miasta (Uchwała Nr XLIX/592/06 Rady Miasta Piły z dnia 30 maja 2006 roku).

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2008 roku w sprawie wykazu lotnisk wojskowych, które mogą być wykorzystane na potrzeby lotnictwa cywilnego (Dz.U. z 2009 roku Nr 3, poz.12) – lotnisko Piła o powierzchni 179 ha zaliczone zostało do lotnisk trwale niewykorzystywanych przez MON, wymagających zachowanie ich lotniczego charakteru. Lotnisko może być wykorzystywane do rozbudowy lokalnego lub regionalnego lotniska lub lądowiska cywilnego, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 10 lipca 2008 roku o zmianie ustawy o gospodarowaniu niektórymi składnikami mienia Skarbu Państwa oraz Agencji Mienia Wojskowego oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2008 roku, Nr 144, poz.901).

Starostwo Powiatowe w Pile podjęło działania mające na celu przejęcie na mienie powiatu pilskiego od Skarbu Państwa lotniska w Pile, aby założyć powiatowe lotnisko cywilne użytku publicznego (Uchwała XXIX/375/09 Rady Powiatu w Pile z dnia 26 marca 2009 roku). Działki ewidencyjne nr 170, 167/7 o ogólnej powierzchni 179,2291 ha.

Identyfikacja problemów

Teren posiada w części mapę zasadniczą dla ewentualnych potrzeb sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Do tego celu mogą być wykorzystane również mapy ewidencyjne. Rozstrzygnięć wymaga kategoria lotniska oraz program inwestycyjny – wymagana lokalizacja terminalu lotniczego.

Założone cele do osiągnięcia na obszarze

- Część obiektów na lotnisku wymagania remontów i zagospodarowania.
- Nadanie nowych funkcji części z niszczących obiektów.